

ANYJA: MACANÉNI / TESTVÉREI: ESZTI Osa

Nekrológ

Egy élet munkája az informatika fejlődéséért

Búcsúznunk Arató Mátyás professzortól, Akadémiai-díjas matematikustól.

DEBRECEN. Türellemmel viselt hosszú, súlyos betegség után 2015. június 2-án elhunyt Arató Mátyás, a Debreceni Egyetem Informatikai Karának professor emeritusa, Széchenyi-díjas és Akadémiai-díjas matematikus, az ELTE díszdoktora, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje és az Eötvös József-Kosztói kitüntetések tulajdonosa, munkatársunk, tanárunk, kedves jó barátunk. Nyolcvannégy éves volt.

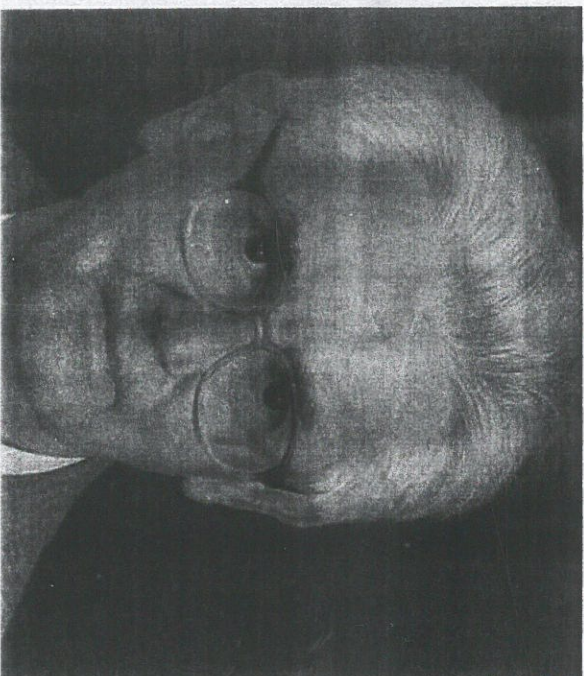
Elhúrcolt emlékek

Eleken született 1931-ben. Ott járt az elemi iskolába, majd Makón a Csanád Vezér Gimnáziumban érettségizett. Édesapja 1946-ban meghalt, sváb rokonainak nagy részét kitelepítették Németországba, vagy elhúrcolták a Szovjetunióba. Soha többet nem látták egymást.

Szegeden matematika, fizika és ábrázoló geometria

szakra került 1949-ben, de 1951 őszén Budapestre kért magát, mert ott akkor indult az alkalmazott matematika képzés. Diplomát 1954-ben kapott. Diplomájával az MTA Alkalmazott Matematikai Kutató Intézetében lett tudományos segédmunkatárs, majd 1958-ban Rényi Alfréd ajánlásával került aspiránusként Moszkvába a modern valószínűségelmélet megteremtőjéhez, A. N. Kolmogorovhoz. Kolmogorov tucatszámú aspiránusa (ma már mind világhírű tudósok) jó iskolai közösséget jelentett számára. Az idősek vizsgálatá közben sokat foglalkoztak a földtengely mozgásával (a Chandler-periódussal). 1962-ben védte meg kandidátusi értekezését. Csatládót is Moszkvában alapított. Családjára, fiára, lányára, unokáira mindig nagyon büszke volt.

Hazatérve a BM Rejtjelezési Osztályán dolgozott matematikusként, egészen 1965 őszéig. 1966-tól az MTA Számítástechnikai Központjában, majd az egyesülés után az MTA SZTAKI-ban vezette a

AZ ELTE díszdoktora

FOTO: MACANARCHIVUM

Statisztikai Osztályt, 1970-től 1976-ig az intézmény igazgatóhelyettese volt.

Az egész ország javára

Vezetőként több, országos jelentőségű projektet irányított: ide sorolhatók az országos számítógépes népességnyilvántartó-rendszer (személyi számok), és a Du-

men volt vendégprofesszor. Itt arra is szakított időt, hogy könyvet írjon a kutatási eredményeiről. A nagy nemzetközi érdeklődést kiváltó könyv az egyik legjelentősebb tudományos kiadónál, a Springer Verlagnál jelent meg angolul, majd később oroszra is lefordították.

Érvelt, győzködött a célért

Felállású egyetemi tanár lett 1971-ben az ELTE-n, miután megvédte akadémiai doktori disszertációját. 1984-től a Kossuth Lajos Tudományegyetem professzora. Itt minden vezető beosztásban azon dolgozott, hogy a debreceni informatika megfeleljön a nemzetközi színvonalnak, azaz a szervezeti, anyagi és szellemi feltételekhez jusszon az egyetem és a régióban. Alapvetően érdemeket szerzett a Debreceni Egyetem Informatikai Karának létrehozásában. Ha kellett vitatkozott, győzködött, levelezett, konfrontálódott az ügy érdekében. 2001-ben emerált.

Tagja volt az MTA Tudományos Minősítő Bizottságának, a Matematikai Szaki-

zottságnak és alapító tagja, majd hosszú évekig elnöke a Számítástudományi Szakbizottságnak. Több folyóirat szerkesztője volt. Mintegy 120 jelentős tudományos dolgozata jelent meg, cikkeire több száz hivatkozást kapott. Magát mindig alkalmazott matematikusnak tekintette, olyannak, aki felismerte a számítógépek és az informatika jelentőségét.

Kitüntetései közül az 1994-ben kapott Széchenyi-díjra volt legbüszkébb. Saját véleménye szerint: amiért dolgozott és számára elégedettséget is jelentett, az annak a sok-sok tehetséges fiatal embernek előrehaladása, akik valaha tanítványai és munkatársai voltak. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a Széchenyi-díj elnyerése után vele készített riport (Debreceni Szemle, 1995/1) általa választott alcíme: "...arra törekedtem, hogy magamat nálam tehetségesebb emberekkel vegyem körüli". Emlékét szeretettel megőrizzük.

FAZEKAS GÁBOR
egyetemi docens